

בית המדרש "תורת דוד"
ע"ש הגה"צ רבי דוד בר חן זצ"ל - רבה של שדרות,
והרבנית רות בר חן ע"ה

"תורת דוד"

השיעור השבועי

פרשת ואתחנן

שבת נחמו

תשפ"ה

(שנה ח', גליון מס' 401)

שיעורי הרב אליהו בר חן

052-719-1965 | e0527191965@gmail.com

השיעור השבועי מתקיים בכל יום שלישי **באמצעות הזום**

לקבלת קישור כניסה:

052-719-1965 / 055-557-0895

זמן תחילת השיעור:

שעון קיץ - 20:30

שעון חורף - 20:00

לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל:

נא שלחו הודעה לכתובת: k.torat.david@gmail.com

תחת הכותרת "גיליון שבועי"

פרשת ואתחנן - שבת נחמו התשפ"ה

"מַזְזוֹת - זֶז מוֹת"

א. "וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיֹּצֵאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבְזֵרַע נְטוּיָה, עַל כֵּן צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת," (דברים, ה' - יד').
"וּכְתַבְתָּם עַל מַזְזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ," (דברים, ו' - ט').
"לֹא מִרְבָּכֶם מִכָּל הָעַמִּים חָשַׁק יְהוָה בָּכֶם, וַיִּבְחַר בָּכֶם, כִּי אַתֶּם הִמָּעֵט מִכָּל הָעַמִּים," (דברים, ז' - ז').

ב. ח' הקדמות, נקדים. וכדלהלן:

א. בעניין חטא אדם הראשון, ידועים דברי ה"זוהר הקדוש" בכמה וכמה מקומות¹, שהיו האבות הקדושים, צריכים לעבור בירור אחר בירור, בכדי להסיר מהם את הזוהמא, ובכדי להביא לעולם יב' שבטי י-ה, וזה לשון קודשו ב"תיקוני זוהר"²:

"וְדָא הָוָה חֲטָא דְחִנּוּה, דְּהָטִיל בָּהּ נַחֲשׁ זִוְהָמָא, דְּאִיהוּ עוֹפְרָת דְּאִתְעָרַב בְּטַפָּה (נוסחאות אחרות: בכספא) חוּרָא כִּסְפָא מְזִיקָק.

וְלֹא אִתְדַכֵּי זִוְהָמָא מְנִיָּה, עַד דְּאִתָּא אַבְרָהָם וְעָאֵל בְּנוּרָא, וְאִתְלַבֵּן כִּסְפָא,

וְנָפִיק עוֹפְרָת לְבָר, דְּאִיהוּ יִשְׁמַעֵאל.

וְאִתְמַר, בְּאָדָם, מוֹשֵׁךְ בְּעַרְלָתוֹ הָוָה,

אִתְעָרַב עֲרֻבִּינָא בְּדִהָבָא, אֲצִטְרִיף בִּיצְחָק,

וְאִפִּיק זִוְהָמָא לְבָר, וְדָא עָשׂו.

¹ חלק א', דף נב' ע"ב.

חלק ג', דף קיא' ע"ב.

² תיקון ע', דף קכח' ע"ב.

בְּיַעֲקֹב נָח, וְאַשְׁתְּרֵשׁ, וְאַפִּיק תּוֹלָדִין,

וְאַתְרֵי עֵץ הַחַיִּים בְּעֵנְפוֹי וְשָׁרְשׁוֹי³.

והנה, על פי זה, אפשר לבאר כמין חומר, את מאמר רבותינו ז"ל⁴ :

"שופריה דיעקב אבינו, מעין שופריה דאדם הראשון",

שכן, לאחר התיקון והבירור, היה זיו איקונין של יעקב אע"ה נקי ובר מן החטא,

כפי שהיה אצל אדם הראשון קודם החטא.

ב. כתבו רבותינו המקובלים זיע"א⁵, משמו של רבינו האר"י זיע"א :

³ ותרגום דברי הקדושים, על פי ביאור "מתוק מדבש" - להגה"ק רבינו דניאל פריש זיע"א:

וכעין זה, היה חטאה של חוה, שהטיל בה הנחש זוהמא, שהיא דומה לעופרת, שנתערבה בטיפה לבנה של זרע קודש של אדם הראשון,

שהיה נקי כמו כסף מזוקק, ואז נדבקה זוהמת הנחש גם באדם הראשון.

ולא נטהרה הזוהמא ממנו, עד שבא אברהם ונכנס באש, ונתלבן הכסף,

דהיינו, שנתברר הטוב, שהוא סוד החסד,

ויצא העופרת לחוץ, שהוא ישמעאל,

ובו נכללה, הזוהמא של החסד.

ונאמר באדם הראשון (סנהדרין, לח' ע"ב), שהמשיך עליו הקליפה והזוהמא, הנקראת ערלה,

ובזה, נתערב תערובת בזהב,

דהיינו, שנתערבה הקליפה, בבחינת הגבורה דקדושה,

וזה נצטרף ביצחק שהיה בגבורה, והוציא את הזוהמת הגבורה לחוץ, וזהו עשיו.

ביעקב, נח ונתקן אדם הראשון, ונשרש בו,

לכן אמרו חז"ל (בבא מציעא, פד' ע"א), 'שופריה דיעקב, מעין שופריה דאדם הראשון',

ועל ידי יעקב, נתגדל העץ החיים, שהוא סוד התפארת,

בענפיו, שהם יב' גבולי אלכסון שבתפארת, ששם שורשי נשמות של יב' שבטים,

ושורשיו של יעקב, למעלה בחכמה העליונה, בסוד, ישראל עלה במחשבה.

⁴ בבא מציעא, פד' ע"א.

⁶ "כי אדם הראשון, היו בו רפ"ח ניצוצי הקדושה, ר"ב ניצוצות היו נתונים בראשו, ו-פ"ו ניצוצות בשאר אבריו. וכשחטא, אותם ניצוצות הקדושה, נטמעו בתוך הקליפות, אותן ניצוצות שמספרן ר"ב, שהיו בראשו, נפלו במצרים, כי היא ארץ טמאה כידוע, ואותן פ"ו ניצוצות, נתפזרו בכל העולם. ומפני זה, ירדו אבותינו להשתעבד במצרים בחומר ובלבנים, לברר אותם ניצוצות מתוך הקליפה. ואותן פ"ו ניצוצות שנתפזרו בשאר ארצות, על ידי הגלות שישראל מפוזרים בכל העולם, יתבררו מתוך הקליפות. ואין ישראל נגאלים, עד שיושלם הבירור בעזרת ה'."

⁵ אדונינו הגר"א זיע"א, בביאורו על "תיקוני הזוהר" (תיקון נ').

גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א, בספרו הקדוש "חומת אנך" (בראשית, מב' - כה'. שמות, ג' - ז'. שמות, יב' - נא'), ובספרו הקדוש "זרוע ימין" (על הגדה של פסח, בד"ה "במתי מעט"), ובספרו הקדוש "דבש לפי" (מערכת ר', אות ג').

הגה"ק רבינו נתן נטע שפירא זיע"א, בספרו הקדוש "מגלה עמוקות" (פרשת "ויגש", ובפרשת "קורח", ובפרשת "ואתחנן" אופן נח').

הגה"ק רבינו שניאור זלמן זיע"א מלאדי, בספרו הקדוש "תורה אור" (פרשת "בא", עמוד 120).

הגה"ק רבינו דובער זיע"א - האדמו"ר האמצעי, בספרו הקדוש "תורת חיים" (פרשת "בשלח", אות ה').

הגה"ק רבינו נחמן זיע"א מברסלב, בספרו הקדוש "ליקוטי הלכות" (הלכות בציעת הפת, הלכה ה').

הגה"ק רבינו יעקב צבי יאליש זיע"א - תלמיד "החוצה מלובלין" זיע"א, בספרו הקדוש "קהלת יעקב" (ערך רפ').

הגה"ק רבינו יוסף בן נאיים זיע"א, בספרו הקדוש "נמכר יוסף" (פרשת "ויגש").

הגה"ק רבינו חיים סינאוני זיע"א, בספרו הקדוש "מקום מקדש" (פרשת "ויגש", עמודים קיב'-קיג').

⁶ לשונו של הגה"ק רבינו יוסף בן נאיים זיע"א, בספרו הקדוש "נמכר יוסף" (פרשת "ויגש").

ג. כאשר קין הרג את אחיו, הוא נשפט אצל הקדוש ברוך הוא, וכשיצא ממשפטו - לימדונו רבותינו ז"ל⁷ :

"פגע בו אדם הראשון, אמר לו, מה נעשה בדינך?

אמר לו, עשיתי תשובה, ונתפשרתי.

התחיל אדם הראשון מטפח על פניו, אמר -

כך היא כחה של תשובה, ואני לא הייתי יודע!?

מיד עמד אדם הראשון, ואמר⁸ , 'מזמור שיר ליום השבת' וגו'.

אמר רבי לוי -

המזמור הזה, אדם הראשון אמרו, ונשתפח מדורו,

ובא משה, וחדשו על שמו, 'מזמור שיר ליום השבת'⁹ .

ובמדרש זה, יש לעיין :

מפני מה, אמר אדם הראשון מזמור זה בדווקא?

ד. כתב הגה"ק רבי שמשון דוד פינקוס זיע"א¹⁰ :

"לפני שקיבל יעקב את הברכות, היה יושב אהלים¹¹ ,

ואחרי שקיבלן, השתנתה לגמרי כל צורת חייו של יעקב אבינו, והוא יצא לגלות אצל לבן ...

ידוע, שאברהם יצחק ויעקב, הם המרכבה לשלושה עמודים של הנהגת הקדוש ברוך הוא בעולם : גדול, גבור, ונורא,

⁷ בראשית רבה, פרשה כב', יג'.

⁸ תהילים, צב' - א'.

⁹ והוא ראשי תיבות "למשה".

¹⁰ בספרו הקדוש "תפארת שמשון" עה"ת, (בראשית, עמודים שיב'-ג').

¹¹ בראשית, כה' - כז'.

"ויגדלו הנערים, ויהי עשו - איש ידע ציד איש שדה, ויעקב איש תם - יושב אהלים".

שהן שלושת מידות ... גדולה - היינו חסד, גבורה, ותפארת.
והנה, חסד - נקרא ימין, וגבורה - שמאל, ותפארת - באמצע.
והכלל הוא, שהאמצע אוחז בשני הצדדים,
יש בו גם מן הימין, וגם מן השמאל.
נמצא אם כן, שכשם שאברהם ויצחק היו שני אבות, חסד מימין וגבורה משמאל,
כן היה צריך, שיהיו שני אבות למידה האמצעית.
ואכן כך היה צריך להיות מתחילה, שיעקב ועשיו יהיו שני אבות בקדושה,
יעקב, מימין, האב של 'עֲשֵׂה טוֹב',
ועשיו, משמאל, האב של 'סוֹר מִרְעֵ'.
לכן, עשיו מטבע בריאתו, כבר מבטן אמו, נמשך אחרי עבודה זרה,
משום, שזהו תפקידו ושלימותו, להתגבר על יצרו הרע, ולהגיע לשלימות במידה
המיוחדת לו,
מטעם זה, גם היה 'אִישׁ שָׂדֶה', והסתובב תמיד בחוץ, כדי שיוכל להתגבר על כל
ניסיונות העולם.
ואילו יעקב, נטייתו היתה לבית המדרש, ושם ישב כל היום,
והניסיון שלו, היה, האם יתמיד בלימודו וקדושתו, או שיתעצל.
ובאמת, עמד בניסיון -
ובכל אותן שנים שישב בבית מדרשו של שם ועבר, לא נתן שינה לעיניו, והשלים
תפקידו בשלימות.
בעבור זה, יצחק רצה לתת את הברכות לעשיו, כיוון שעבודתו היא בחוץ,
הוא צריך את טל השמים ושמני הארץ, והוא יפרנס את יעקב ...
אמנם, כאשר עשיו הרשיע את מעשיו, והברכות עברו מעשיו ליעקב,

ומעתה, צריך שיתקיים ביעקב מה שאמרו חז"ל¹², 'נוטל חלקו וחלק חבירו בגן עדן',

אם כן, מעתה, גם כל הניסיונות וכלל עמוד העבודה של עשיו, עברו ליעקב,

ויעקב, תפס את כל העמוד האמצעי בשני צדדיו.

לכן, עזב יעקב את בית המדרש ויצא לגלות, לדור בשכנותו של לבן הארמי, כדי שיתנסה ויעבוד גם בניסיון של 'סור מרע'.

וכך לדורות, בני יעקב צריכים לאחוז בשני העמודים,

גם העלייה בקדושה, בתוך אהלי תורה,

וגם 'סור מרע', בכל הגלויות למיניהם, וניסיונותיהם השונים בכל דור ודור.

וזה לשון המדרש¹³ -

'וְלַעֲזָלָם הָבָא, כְּשֶׁהִקְדֹּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִפְרָע מֵעֲשׂוֹ,

מָה עָשׂוֹ עוֹשֶׂה, מִתְעַטֵּף בְּטָלִיתוֹ כְּזָקוֹ, וּבָא וַיּוֹשֶׁב לוֹ אֶצְלַי יַעֲקֹב' ...

והיינו, שבאמת עשיו תחילת יעודו, היה, להיות כאחד האבות עם יעקב אבינו,

ורק כאשר הרשיע, נטל יעקב גם את עבודתו".

ה. בעניינו של יעקב אע"ה בבית לבן, מצינו ב"מדרש פליאה"¹⁴ :

"כל זמן שהיה יעקב בבית לבן, לא שמר אלא שבת".

ובמדרש זה, יש לעיין :

שכן, על מאמר הכתוב¹⁵, "וַיֵּצֵא אֹתָם, לְאֶמְרוֹן לְאֹדְנִי לְעֲשׂוֹ, כֹּה אָמַר

עֲבָדְךָ יַעֲקֹב, עִם לָבֵן גִּרְתִּי, וְאַחֲרַי עַד עֶתְהָ", ביאר רש"י הקדוש -

" גִּרְתִּי - בגימטריא תרי"ג,

¹² חגיגה, טו' ע"א.

¹³ "מדרש תנחומא", (פרשת "צו", אות ב').

¹⁴ הובא בספר "מדרש פליאה" - "בינת נבונים", (אות כג').

¹⁵ בראשית, לב' - ה'.

כלומר, עם לבן הרשע גרתי, ותרי"ג מצות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים".
ואם כן, היאך אפשר לומר על יעקב אע"ה, שהעיד על עצמו שקיים את כל ה-
תרי"ג מצוות בבית לבן, שהוא "שמר" רק את מצוות השבת?

ו. על מאמר הכתוב בפרשת "מקץ"¹⁶, "וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶתָּם אֶת בְּנֵימִין, וַיֹּאמֶר
לְאֶשֶׁר עַל בֵּיתוֹ, הִבֵּא אֶת הָאֲנָשִׁים הַבְּיָתָה, וְטִבַּח טִבַּח וְהָכֵן, כִּי אֲנִי יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים
בְּצִהְרָם", דרשו רבותינו ז"ל¹⁷:

"וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶתָּם אֶת בְּנֵימִין, וַיֹּאמֶר לְאֶשֶׁר עַל בֵּיתוֹ, הִבֵּא אֶת הָאֲנָשִׁים הַבְּיָתָה, וְטִבַּח טִבַּח וְהָכֵן, כִּי אֲנִי יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים בְּצִהְרָם" - אֵלָּא שָׁבַת,

הִידָּהּ מָה דָּאֵתָּ אָמַר¹⁸, "וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי, וְהָכִינוּ וְגו'.

הָדָא אָמַרְהָ, שְׁשֹׁמֵר יוֹסֵף אֶת הַשָּׁבַת, קִדְּםָּ שְׁלֹא תִנָּתֵן".

ז. על מאמר הכתוב בפרשת "וישב"¹⁹, "וַיְהִי וְהָיָה אֶת יוֹסֵף, וַיְהִי אִישׁ
מְצַלִּיחַ, וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי", כתב רבינו הרי"ח הטוב זיע"א²⁰:
"נראה לי בסייעתא דשמיא -

דידוע, יעקב אע"ה, יש בשמו ז' הוי"ו"²¹,

כי מספר 'יעקב', עולה מספר ז' הוי"ו"²², שהם של ז' ספירות: חסד, גבורה,
תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות,
שהם שבעת ימי השבוע ...

¹⁶ בראשית, מג' - טז'.

¹⁷ בראשית רבה, פרשה צב, ד'.

¹⁸ שמות, טז' - ה'.

¹⁹ בראשית, לט' - ב'.

²⁰ בספרו הקדוש "בן איש חי דרשות", על פרשתן.

²¹ היינו:

מילת "יעקב", עולה בגימטריא למניין 182,

וכמו כן, ז' פעמים שם הוי"ו, עולים בגימטריא למניין זה.

²² וכדלעיל בהערה הקודמת.

אך יוסף הצדיק ע"ה, שמו מספר ששה הוי"ו²³,
שהם כנגד ששה ימי החול, וכנגד שבת - לא יש לו שם הוי"ה.
ועניין אשת פוטיפרע, היה בשבת,
ולכן, צריך לו שמירה בשבת יותר.
על כן²⁴, 'וַיְהִי ה' אֶת יוֹסֵף' -
שחיבר עמו, עוד שם אחד משמות הוי"ה, כדי להשלים לו כנגד יום השביעי.
ואז²⁵, 'וַיְהִי אִישׁ' -
ראשי תיבות: אֶת יוֹם שַׁבָּת, או: אֶת יוֹם שְׁבִיעִי - 'מַצְלִיחַ'²⁶.
ולכך²⁷, 'וַיְהִי בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי' -
באין מורא ופחד, כי עתה נשלמו בו ז' הוי"ו²⁸, כנגד כל שבעת ימי השבוע."
ח. על מאמר הכתוב בפרשת "שמות"²⁸, 'וַיְהִי בַּיָּמִים הֵהֵם, וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא
אֶל אֶחָיו - וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם, וַיֵּרָא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ עִבְרִי מֵאֶחָיו', דרשו רבותינו
ג"ל²⁹:
''וַיֵּרָא בְּסִבְלָתָם' - רָאָה שְׂאֵין לָהֶם מְנוּחָה.
הֵלֶךְ וְאָמַר לְפָרְעָה, מִי שֵׁשׁ לוֹ עֶבֶד אִם אֵינוֹ נָח יוֹם אֶחָד בְּשָׁבוֹעַ הוּא מֵת,

²³ היינו:

מילת "יוסף", עולה בגימטריא למניין 156,

וכמו כן, ו' פעמים שם הוי"ה, עולים בגימטריא למניין זה.

²⁴ בראשית, לט' - ב'.

²⁵ בראשית, לט' - ב'.

²⁶ בראשית, לט' - ב'.

²⁷ בראשית, לט' - ב'.

²⁸ שמות, ב' - יא'.

²⁹ שמות רבה, פרשה א', כח'.

וְאֵלּוּ עֲבָדֶיךָ, אִם אֵין אֶתָּה מְנִיחַ לָהֶם יוֹם אֶחָד בְּשָׁבוּעַ הֵם מֵתִים.

אָמַר לוֹ, לֵךְ וַעֲשֵׂה לָהֶם כְּמוֹ שֶׁתֹּאמַר,

הֲלֹךְ מִשָּׁה, וְתִקֵּן לָהֶם אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְנוּחַ".

ג. שבת קודש, האמורה בפרשת "בראשית" - במאמר הכתובים³⁰, "וַיִּכְלֹ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְכָל צָבָאָם. וַיִּכַּל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי - מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בּוֹ שָׁבַת מְלַאכְתּוֹ, אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת", **היא יסוד האמונה בהבורא ית"ש**,

וכמו שכתב אדונינו הרמב"ן זיע"א, על מאמר הכתוב³¹, "זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ":

"אחר שציווה שנאמין בשם המיוחד יתברך, שהוא הנמצא, הוא הבורא, הוא המבין, והיכול, ושנייחד האמונה בכל אלה והכבוד לו לבדו, וציווה שנכבד זכר שמו,

ציווה, שנעשה בזה סימן וזיכרון תמיד, להודיע שהוא ברא הכל,

והיא מצות השבת, שהיא זכר למעשה בראשית ...

ולכך אמרו ז"ל³², שהשבת שקולה כנגד כל מצות שבתורה, כמו שאמרו בעבודה זרה -

מפני, שבה נעיד על כל עיקרי האמונה בחידוש ובהשגחה ובנבואה".

וכן כתב ה"חיי אדם"³³:

"שבת קודש, הוא האות הגדול והברית שנתן הקדוש ברוך הוא לישראל,

³⁰ בראשית, ב', א' - ג'

³¹ שמות, כ' - ח'.

³² חולין, ה' ע"א.

תלמוד ירושלמי, מסכת נדרים פ"ג ה"ט.

³³ חלק ב'-ג', הלכות שבת ומועדים, כלל א'.

למען יִדְעוּ, כי ששת ימים עשה ה' כל מה שברא בשמים ובארץ, וְשַׁבַּת בְּיוֹם
הַשְּׁבִיעִי,

והוא יסוד האמונה, לִידַע שהעולם הוא מחודש.

וכיון שברא הכל, הוא אדון על הכל, ואנחנו עבדיו, ומחויבים לעשות רצונו, ולעבדו
בכל גופנו ונשמתנו וממוננו, כי הכל שלו".

והיינו:

שנצטוונו בזה, לדעת לדורות עולם, שהבורא ית"ש, היה הווה ויהיה, ושהכל
ממנו ית"ש.

והנה, שבת, היא מקור הברכה, וכפי שכתב ה"זוהר הקדוש" ³⁴, "וְכָלֵהוּ שִׁיתָא
יוֹמִין, מֵהָהוּא שְׁלִימוֹ מִתְבָּרְכָן" ³⁵.

וכן כתב עוד ב"זוהר הקדוש" ³⁶, "כָּל בְּרָכָא דְלַעֲיָלָא וְתַתָּא, בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא
תְּלִיין" ³⁷,

ויעויין עוד, בדבריו של רבינו ה"אור החיים" הקדוש זיע"א, על מאמר הכתוב ³⁸,
"וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכָל מְלָאכָתוֹ - אֲשֶׁר בָּרָא
אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת":

"ולמה שפירש בזוהר, כי ביום השבת משתלשל השפע של כל ששת ימי
המעשה,

יכוין על זה אומרו 'ויברך', כי בו ציווה ה' את הברכה, לחיות העולמות".

³⁴ פרשת "יתרו", דף פח' ע"ב.

³⁵ דהיינו:

שכל ששת הימים הבאים לאחר השבת, מתברכים מכוח קדושת השבת.

³⁶ שם, דף פח' ע"א.

³⁷ דהיינו:

שכל הברכות שבעולמות העליונים והתחתונים, תלויים ביום השביעי, שהוא יום השבת.

³⁸ בראשית, ב' - ג'.

ד. על מאמר הכתוב בפרשת "וישלח"³⁹, "וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֹם, עִיר שָׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, בְּבֹאֹ מִפְּדֹן אֶרֶס, וַיַּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר", דרשו רבותינו ז"ל⁴⁰:
"וַיַּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר" - נִכְנָס בְּעָרֵב שַׁבָּת עִם דְּמִדּוּמֵי חֲמָה מִבְּעוֹד יוֹם, וְקָבַע תַּחֲמוּמֵי מִבְּעוֹד יוֹם.

הָדָא אִמְרַת, שְׁשֹׁמֵר יַעֲקֹב אֶת הַשַּׁבָּת קֹדֶם שְׁנִיתָן.

ובדבר זה, שומא עלינו לעיין:

מפני מה, קבע יעקב אע"ה תחומין לשבת?

ומפני מה, שמר יעקב אע"ה את השבת קודם שניתן?

ובסייעתא דשמיא, נראה לבאר בזה. כדלהלן:

א. ימי שני חייו של אדם הראשון, היו תשע מאות ושלשים שנה, וכמאמר הכתוב⁴¹, "וַיְהִי כָּל יְמֵי אָדָם אֶשְׁר חַי, תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה, וַיָּמָת".

ב. מילת "שלם", עולה בגימטריא למניין 930⁴², וכמניין ימי חייו של אדם הראשון.

ג. ואם כן, כאשר נאמר בפסוק⁴³, "וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֹם, עִיר שָׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן, בְּבֹאֹ מִפְּדֹן אֶרֶס, וַיַּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר",

³⁹ בראשית, לג' - יח'.

⁴⁰ בראשית רבה, פרשה עט', ו'.

⁴¹ בראשית, ה' - ה'.

⁴² היינו:

כאשר נמנה את האותיות הסופיות, אותיות מנצפ"ך, בסדר המאות, (ק' = 100, ב' = 200, ש' = 300, ת' = 400, ב' = 500, פ' = 600, ל' = 700, פ' = 800, צ' = 900),

האות פ', עולה למניין 600.

ואם כן, מילת "שלם", עולה בגימטריא למניין 930, (ש' = 300, ל' = 30, פ' = 600).

⁴³ בראשית, לג' - יח'.

כוונת הדברים, שזכה יעקב אע"ה, לתקן את חטאו של אדם הראשון ⁴⁴, ועל ידי כך, הוא זכה להיות "שלם" בכל ענייניו.

ד. עיקר תיקון זה, תיקן יעקב אע"ה באמצעות השבת,

וזאת, מחמת שהשבת מייחדת ומייקרת את מי שאמר והיה העולם ⁴⁵, ובשמירתה מגיע האדם להתבטלות מוחלטת לפני הבורא ית"ש.

ה. לפיכך:

בשמו של יעקב אע"ה, ישנם ז' הויות ⁴⁶,

אשר הם, כנגד ז' ימות השבוע, ובעיקר כנגד יום השבת, לצורך תקנת חטאו של אדם הראשון.

ובאותה השעה שתיקן זאת, הוא זכה לשלימות, "שְׁלָם", בתיקון החטא המְכֻּן כמניין שנות חייו של אדם הראשון.

ו. ומעתה, נשכיל ונבין, את דברי ה"מדרש פליאה" ^{47 48}, "כל זמן שהיה יעקב בבית לבן, לא שמר אלא שבת":

שכן, מילת "שְׁמֵר", מתפרשת מלשון מילת "צִפְּיָה".

וכעין שפירש רש"י הקדוש, על מאמר הכתוב ⁴⁹, "וַיִּקְנְאוּ בּוֹ אֶחָיו, וְאָבְיוֹ שְׁמֵר אֶת הַדָּבָר": "היה ממתין ומצפה, מתי יבוא".

והיינו, שיעקב אע"ה, היה כל ימיו בציפייה מתמדת, לתקן את חטאו של אדם הראשון.

ולפיכך, כאשר קיבל יעקב אע"ה בבית לבן, את החלק של סור מְרַע"י ^{50 51}:

⁴⁴ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

⁴⁵ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

⁴⁶ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

⁴⁷ הובא בספר "מדרש פליאה" - "בינת נבונים", (אות כג').

⁴⁸ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

⁴⁹ בראשית, לז' - יא'.

הוא שאף להשלים את תיקונו בפרצוף של אדם הראשון⁵², על ידי מעלת מצוות השבת הרומזת לתשובה⁵³,

ועל כן, "כל זמן שהיה יעקב בבית לבן, לא שמר אלא שבת":

היינו, לא ציפה יעקב אע"ה, לְדָבָר, בבית לבן, "כי אם למצוות השבת", לצורך התיקון הנזכר לעיל. ודוק.

ה. ומעתה, בין תבין:

א. במעלת מצוות שבת, דרשו רבותינו ז"ל⁵⁴:

"בתורה ובנביאים ובכתובים, מצינו, שהשבת שקולה כנגד כל המצוות שבתורה.

בתורה, דכתיב⁵⁵, 'עַד אֲנִי מֵאַנְתָּם לְשֹׁמֵר מִצְוֹתַי וְתוֹרָתִי,

וכתיב⁵⁶, 'וְרָאוּ כִּי ה' נָתַן לָכֶם הַשְׁבֹּת.

בנביאים, דכתיב⁵⁷, 'וַיִּמְרוּ בֵּי הַבָּנִים, בְּחֻקוֹתַי לֹא הִלְכוּ וְגו',

וכתיב⁵⁸, 'וְאֵת שְׁבֹתַי חָלְלוּ מְאֹד.

בכתובים, דכתיב⁵⁹, 'וַיַּעַל הָרַם סִינִי יִרְדֶּת,

וכתיב⁶⁰, 'וְאֵת שְׁבֹת קִדְשָׁךְ הוֹדַעְתָּ לָהֶם'."

⁵⁰ תהילים, לד' - טו'.

⁵¹ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

⁵² וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

⁵³ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

⁵⁴ תלמוד ירושלמי, מסכת נדרים פ"ג ה"ט.

⁵⁵ שמות, טז' - כח'.

⁵⁶ שמות, טז' - כט'.

⁵⁷ יחזקאל, כ' - יג'.

⁵⁸ יחזקאל, כ' - יג'.

⁵⁹ נחמיה, ט' - יג'.

ולהמתבאר, יתבארו הדברים כמין חומר :

מפני מה, שמירת שבת שקולה כנגד תרי"ג מצוות,

שכן, על ידה זוכה האדם לשלימות, וכנתבאר לעיל, ובבחינת "וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם"
61.

ב. במסכת שבת 62, מצינו לדבריו של רבי יוחנן משמו של רבי שמעון בר יוחאי :

"אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן, מיד נגאלים,

שנאמר 63, 'כֹּה אָמַר ה' לְסַרְיִסִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת שַׁבָּתוֹתַי,

וְכִתִּיב בַּתְּרִיחַ 64, 'וַהֲבִיאוּתִים אֶל הָרַקְדָּשִׁי'."

ולהמתבאר, אתי שפיר :

**שכן, על ידי שמירת שבת קודש, מתקן האדם את חטאו של אדם הראשון 65, כפי
בחינתו של יעקב אע"ה,**

וממילא, הוא מביא את העולם אל תכליתו, בגאולה השלימה.

ג. על מאמר הכתוב 66, "רְאוּ עֲתָה, כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא, וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי, אֲנִי
אֲמִית וְאֶחָדָה, מְחַצְּתִי וְאֲנִי אֶרְפָּא, וְאֵין מְגִדִּי מִצִּיל", כתב רש"י הקדוש :

**" רְאוּ עֲתָה' - הִבִּינוּ מִן הַפּוֹרְעָנוֹת שֶׁהִבְאֵתִי עֲלֵיכֶם, וְאֵין לָכֶם מוֹשִׁיעַ, וּמִן הַתְּשׁוּעָה
שֶׁאוֹשִׁיעֲכֶם וְאֵין מוֹחָה בִּידִי."**

ומבואר מדבריו הקדושים :

60 נחמיה, ט' - יד'.

61 בראשית, לג' - יח'.

62 קיח' ע"ב.

63 ישעיה, נו' - ד'.

64 ישעיה, נו' - ז'.

65 וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

66 דברים, לב' - לט'.

שמילת "ראו", אינה מתפרשת כראייה בעלמא, אלא כראייה שיש עמה התבוננות.

וממילא אם כן, במאמר הכתוב ⁶⁷, **"ראו כי יהוה נתן לכם השפּת, על כן הוא נתן לכם ביום השפּי לחם יומים, שבו איש תחתי, אל יצא איש ממקומו ביום השפּיעי",** כך הוא ביאור הכתוב:

"ראו" דייקא, ראייה שיש עמה התבוננות,

והתבוננות זו, היא, היאך יוכל האדם לבוא אל תכלית בריאתו,

והיינו, תיקון חטאו של אדם הראשון ⁶⁸.

ד. בדברה הראשונה שבעשרת הדברות, ציוונו הקדוש ברוך הוא ⁶⁹, **"אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִבֵּית עַבְדִּים",** ורבותינו הראשונים כמלאכים ⁷⁰, נתקשו בזה:

מפני מה, לא אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ, אֲשֶׁר בָּרָאתִי שָׁמַיִם וָאָרֶץ",

שכן, מלכותו של הקדוש ברוך הוא, קדמה הרבה קודם ליציאת מצרים?

ברם, על פי האמור בדברינו, נוכל לבאר זאת, כדלהלן:

שכן, מכיוון שתכלית גלות מצרים, היא בעבור בירור תיקון רפח' ניצוצין ⁷¹, והיינו, תיקון חטאו של אדם הראשון, והשבת העולם אל תיקונו, אם כן, עיקר גילוי מלכותו יתברך, היה דווקא בעת יציאת מצרים.

⁶⁷ שמות, טז' - כט'.

⁶⁸ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

⁶⁹ שמות, כ' - ב'.

⁷⁰ יעויין בדברי רבינו אברהם אבן עזרא זיע"א:

שהביא לקושיא זו, משמו של חמיו רבינו יהודה הלוי זיע"א,

והאריך לבאר את עניין זה בדרך אחרת, מהנתבאר במאמר זה.

⁷¹ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

ולפיכך, אף בדברה של שמירת שבת קודש, נאמר עניין יציאת מצרים, וכמאמר הכתוב ⁷², "וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיֹּצֵאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה, עַל כֵּן צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת". ודוק.

ו. כתב הגה"צ המקובל רבי בן ציון מוצפי שליט"א ⁷³:
"ידוע, שגלות זאת גלות אדום, שאנחנו שרויים בה זה קרוב לאלפיים שנה בעוונותינו הרבים, 'עבר קציר, פלה קיץ, ונאנחנו לוא נושענו' ⁷⁴, ואחת הסיבות העיקריות, ואולי העיקרית שבהן, היא עוון מכירת יוסף הצדיק ע"ה, כנזכר בזוהר הקדוש ⁷⁵.
ומצינו בזוהר הקדוש ⁷⁶, מאמר נוסף, שעל ידי שמירת השבת, יהיה תיקון למכירת יוסף, וממילא תבוא הגאולה, שהשבת, קשורה ושייכת לגאולה העתידה, כנזכר לעיל.
וזו לשונו שם ⁷⁷ -

כַּד פִּקִּיד לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּמַרְחָה, עַל שַׁבְּתָא, בְּגִין, דְּאֵתְנָא מִדַּת דִּינָא, לְקַטְרָגָא עַל הַהוּא חוּבָא דְצַדִּיק, דְּנִבְיָנוּ לִיה, דְּאִיהוּ לְקַבִּיל יוֹמָא דְשַׁבְּתָא, וְאִינוּן אֲפִיקוּ לִיה לְחוּל.
אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא אֵית לֹון רְפוּאָה לְהַהוּא חוּבָה, אִי אִינוּן נְטָרִין לְיוֹמָא דְשַׁבְּתָא, דְּאִיהוּ לְקַבִּיל צַדִּיק חֵי הַעוֹלָמִים ⁷⁸. עַד כֵּאן לְשׁוֹנוּ.

⁷² דברים, ה' - יד'.

⁷³ בספרו הקדוש "שיבת ציון", (פרק ד' - "השבת והגאולה", מאמר "תיקון מכירת יוסף בשמירת השבת", עמודים 126-130).

⁷⁴ ירמיה, ח' - כ'.

⁷⁵ "זוהר חדש", (פרשת "וישב", דף נ' ע"א).

⁷⁶ "זוהר חדש", (פרשת "בשלח", דף לז' ע"ב).

⁷⁷ "זוהר חדש", (פרשת "בשלח", דף לז' ע"ב).

⁷⁸ ותרגום דבריו הקדושים:

הרי לך חידוש נפלא, יוסף הצדיק ע"ה מידתו מידת היסוד, והיא מאירה בשבת
שהיא מידת המלכות,

ומאחר שמכרוהו למצרים, שהם הגרועים שבאומות העולם, הנרמזים בימות
החול,

הרי חיללו את מידת המלכות היא שבת!

ולכן, ניתנה לנו השבת, כדי לתקן ולכפר מידת יוסף.

ועתה, נתבאר בזה, מדוע הגאולה תלויה בשמירת שבת,

שכן, בעוון מכירת יוסף, 'עבדים משלו בנו'⁷⁹,

על כן, באה מצוות שמירת שבת, ומכפרת על הגלות, שהיא בעבור מכירת יוסף.

ועוד, מובא בזוהר הקדוש⁸⁰, וזה לשונו -

תא חזי, כתיב בדברות במשנה תורה⁸¹, 'וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיִּפְדֶּךָ
ה' אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם, בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֶעַ נְטוּיָה, עַל כֵּן צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ, לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם
הַשַּׁבָּת'.

הקא, אוליף לן אורייתא, רזא עילא,ה,

דקא, תהוא צדיקא דאזדבן לעבדא במצרים, ואחילו ליה.

לקבליה, איהו זכור את יום השבת.

ובגין כך, אמר לון קודשא בריך הוא לישאל,

קשצוה אותם הקדוש ברוך הוא, במרה, על שבת,

משום, שבאה מדת הדין, לקטרג על אותו החטא של הצדיק, שמכרו אותו,

שהוא כנגד יום השבת, והם הוציאו אותו לחל.

אמר הקדוש ברוך הוא, הרי יש להם רפואה לאותו החטא, אם הם שומרים את יום השבת, שהוא כנגד
צדיק חי העולמים.

⁷⁹ איכה, ה' - ח'.

⁸⁰ תוספת חלק ב', דף רעו' ע"א, סימן ט'.

⁸¹ דברים, ה' - יד'.

בְּעֵז מְנַכּוֹן, הוּוּ דְּכִירִין הָהוּא צְדִיקָא דְּאַזְדָּבֵן עַל יְדִיכוֹ, וְהָנָה לְעַבְדָּא בְּמִצְרַיִם,
וּבְהָהוּא חֻבָּא אֲתִגְזֹר עֲלֵיכוֹ לְאַשְׁתַּעְבְּדָא בְּמִצְרַיִם,
וּלְכַפְּרָא הָהוּא חֻבָּה דְּזַבִּינְתּוֹן לִיה, נְטָרו יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, וְיִשְׁתַּבֵּיך לָכוֹן,
דְּהָא יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא, לְקַבְּלִיה אִיהוּ.
כְּדֹאוּקִימָנָא בְּרָזָא דְּמַהִימְנוּתָא ... וְיוֹסֵף שַׁבַּת אֶקְרִי לְתַתָּא, לְקַבֵּיל צְדִיק חִי
הָעוֹלָמִים, וְאֶקְרִי שַׁבַּת לְעִילָא,
וּבִגְיוֹן כָּךְ, כְּתִיב ⁸², 'עַל כֵּן צִוָּה ה' אֱלֹהֶיךָ, לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת' ⁸³. עַד כֵּאן לְשׁוֹנוֹ.
אֲכֹן, הַדְּבָרִים בְּרוּרִים, וּלְמַדְנוּ מֵהֶם, גַּם עַל הַשְּׁיִיכוֹת שֶׁבֵּין שְׁמִירַת שַׁבַּת לִיצִיאוֹת
מִצְרַיִם,
כִּי עַל גְּלוּת מִצְרַיִם, שְׁבָאָה בַּעֲבוּר מַכִּירַת יוֹסֵף, בָּאָה הַשַּׁבַּת לַכֹּפֶר,
וּלְכֹן, צְרִיךְ לִזְכוֹר יִצִּיאוֹת מִצְרַיִם בַּשַּׁבַּת, לְהַבִּין סִיבַת מִצְוֹתֶיהָ, וְהִיא כִּפְרַת מַעֲרִית
יוֹסֵף.

⁸² דְּבָרִים, ה' - יד'.

⁸³ וְתִרְגּוּם דְּבָרֵינוּ הַקְדוּשִׁים:

בֹּא וְרֵא, כְּתוּב בְּדְבָרוֹת בְּמִשְׁנֵה תוֹרָה (דְּבָרִים, ה' - יד'), 'זָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיִּפְדֶּךָ ה'
אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם, בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה, עַל כֵּן צִוָּה ה' אֱלֹהֶיךָ, לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת'.
כֵּאן, מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ הַתּוֹרָה, סוֹד עֲלִיוֹן,
שֶׁהָרִי, הַצְדִּיק הֵהוּא שְׁנִמְכַר לְעַבֵּד בְּמִצְרַיִם, וְחָלְלוֹ אוֹתוֹ,
כְּנִגְדּוֹ, הוּא 'זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת'.
וּמִשּׁוּם כֵּךְ, אָמַר לָהֶם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל,
בְּבִקְשָׁה מִכֶּם, תִּהְיוּ זֹכְרִים אֶת הַצְדִּיק הֵהוּא שְׁנִמְכַר עַל יְדֵכֶם, וְהִיָּה עֶבֶד לְמִצְרַיִם, וּבַחֲטָא הֵהוּא נִגְזַר
עֲלֵיכֶם לְהִשְׁתַּעַבֵּד בְּמִצְרַיִם,
וּלְכַפֵּר עַל הַחֲטָא הֵהוּא שְׁמִכְרָתָם אוֹתוֹ, שְׁמְרוּ אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, וַיִּמְחַל לָכֶם,
שֶׁהָרִי יוֹם הַשַּׁבָּת, הוּא כְּנִגְדּוֹ.
כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ בְּסוֹד הָאֱמוּנָה ... וְיוֹסֵף נִקְרָא שַׁבַּת לְמַטָּה, כְּנִגְדֵי צְדִיק חִי הָעוֹלָמִים, שֶׁנִּקְרָא שַׁבַּת לְמַעְלָה,
וּמִשּׁוּם כֵּךְ, כְּתוּב (דְּבָרִים, ה' - יד'), 'עַל כֵּן צִוָּה ה' אֱלֹהֶיךָ, לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת'.

גם נודע, כי לדעה אחת בגמרא ⁸⁴, 'תפילות, אבות תיקנום' -

אברהם, תפילת שחרית,

יצחק, מנחה,

ויעקב, ערבית.

ותפילת מוסף בראשי חודשים, היא כנגד רחל אמנו ע"ה ⁸⁵.

ותפילת מוסף של שבת, כנגד יוסף ⁸⁶.

וכך נזכר בזוהר הקדוש ⁸⁷, וזה לשונו -

תא חזי, לקבל אינון שבָּעָה זָכָאיו, פְּקִיד קוֹדֶשָׁא בְּרִידָהוּ הוּא בְּאוֹרֵייתָא, לְקַבֵּל
קֶרֶבֶן מוֹסֵף, בְּשָׁבַע זְמַנִּין בְּשַׁבְּתָא ⁸⁸,

בְּגִין, לְאוֹסְפָא לְהוּ עֲדוּנִין וְתַפְנוּקִין מִבֵּי מַלְכָא ...

בְּשַׁבְּתָא, לְקַבֵּל צְדִיק יְסוֹד עוֹלָם, דְּאֶקְרִי כָל, וְאֶקְרִי שַׁבָּת, לְאוֹסְפָא לִיהַ עֲדוּנִין
מִמּוֹחָא סְתִימָאָה ⁸⁹. עַד כָּאן דְּבֵרֵינוּ.

⁸⁴ ברכות, כו' ע"ב.

⁸⁵ כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א (בספרו הקדוש "מדבר קדמות", מערכת ר', ערך "רחל" - אות ה'), משמו של רבינו האר"י הקדוש זיע"א:

"רחל אמנו ע"ה, בזכותה נתנו ראשי חדשים לישראל,

וכן, 'ראשי חודשים לעמך' - ראשי תיבות 'רחל'.

ומוסף ראש חודש, רחל אמנו תקנתו,

שראתה ברוח הקודש, שנשי המדבר לא נכשלו בעגל,

ורמזה שמה, בראשי תיבות - 'ראשי חודשים לעמך'."

⁸⁶ "זוהר הקדוש", ("זוהר חדש", פרשת "תולדות", דף מה' ע"ב).

⁸⁷ תוספת, חלק ג', דף שב' ע"ב.

⁸⁸ היינו:

ב-ז' פעמים בשנה, מתקיים קורבן מוסף.

בשבתות, בראשי חודשים, בראש השנה, ביום הכיפורים, בפסח, בשבועות, בסוכות.

ומרנא הגאון החיד"א זצ"ל, האריך והרחיב בעניין מכירת יוסף, בדרש וברמז.
וכך כתב בספרו 'נחל קדומים' ⁹⁰, לבאר הפסוק ⁹¹, 'וְאַתָּה דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
לֵאמֹר, אֲנִי אֶתְּשַׁמְרוּ, כִּי אוֹת הוּא בְּיָנִי וּבְיָנִיכֶם לְדֹרֹתֵיכֶם, לְדַעַת כִּי אֲנִי
הֵנָּה מְקַדְּשְׁכֶם, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ -

כי משה רבינו ע"ה, יש בו בחינת יוסף, והוא קיבל חטא השבטים עם יוסף.

ובמרה, קיטרגה מידת הדין, להחזירם למצרים,

דכתיב ⁹², 'שָׁבַע עַל חַטֹּאתֵיכֶם'.

ולא רצתה במה שקיבל משה.

ו-ה', נתן להם השבת לכפר, דההוא צדיקא בשביעאה אחיד ⁹³.

וזה שאמר ⁹⁴, 'וְאַתָּה', שיש בדך בחינת יוסף, וקיבלת חטא השבטים, ולא רצתה
מידת הדין עד שנתן השבת,

אם כן, עליך שאתה רוצה שיתכפר חטא יוסף, 'דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' ⁹⁵,

'אֲנִי' ⁹⁶ - מיעוט ⁹⁷, מסיבת מידת הדין שקיטרגה,

⁸⁹ ותרגום דבריו הקדושים:

בא וראה, כנגד אותם שבעה צדיקים, צוה הקדוש ברוך הוא בתורה, להקריב קרבן מוסף, בשבע פעמים
בשנה,

כדי, להוסיף להם תפנוקים ועדונים מבית המלך ...

בשבת, כנגד צדיק יסוד עולם, שנקרא כל, ונקרא שבת, להוסיף לו עדונים מן הממח הנסתר.

⁹⁰ פרשת "תצווה".

⁹¹ שמות, לא' - יג'.

⁹² ויקרא, כו' - יח'.

⁹³ היינו:

יוסף הצדיק ע"ה, אחוז ודבוק בבחינת השבת יום השביעי.

⁹⁴ שמות, לא' - יג'.

⁹⁵ שמות, לא' - יג'.

'אֶת שַׁבְּתִיתִי תִשְׁמְרוּ' ⁹⁸ , כי בזה נחה שקטה מידת הדין. עד כאן לשונו.

ובספרו 'כסא דודי' ⁹⁹ , כתב, וזה לשונו -

ונקדים, מה שראיתי להרב עיר וקדש הרב נתן שפירא ז"ל, בעל 'מצת שימורים',
בדרשותיו, מכתב יד קודשו.

שכתב, דמשה רבינו ע"ה, קיבל לתקן, כל מה שחטאו השבטים עם יוסף, ובזכות
זה יצאו ממצרים,

דאי לאו הכי, היה מקטרג חטא יוסף, ומעכב יציאת מצרים לעולם.

וזה שכתוב ¹⁰⁰ , 'וַיִּקַּח מִנְּשָׁה, אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ, עוֹצֵם וְתוֹקֵף עֲנִיִּין יוֹסֵף עִמּוֹ,
שֶׁהוּא יִתְקַן הַכֹּל.

וזה שכתוב ¹⁰¹ , 'וַחֲמִשִּׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מֵאֲרָץ מִצְרָיִם, לִפְנֵי שֵׁ-וַיִּקַּח מִנְּשָׁה, אֶת
עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ' ¹⁰² , זהו תורף דבריו.

ולפי דברי ה- 'זוהר חדש', נראה, דמידת הדין לא רצתה במה שקיבל משה, ורצתה
שיחזרו למצרים, וניצולו על ידי שמירת שבת.

ועוד אמרו רבותינו ז"ל ¹⁰³ , דעמלק בא, על שֶׁרְפוּ יְדֵיהֶם מִן הַתּוֹרָה.

ויש להעיר, דעדיין לא ניתנה תורה?

ואפילו תימא, על המצוות שניתנו במרה,

מכל מקום, הא עדיין לא נצטוו בתלמוד תורה.

⁹⁶ שמות, לא' - יג'.

⁹⁷ תלמוד ירושלמי, פסחים, פ"א ה"ד.

⁹⁸ שמות, לא' - יג'.

⁹⁹ חלק ב', דרוש כד' - לשבת זכור, עמוד תלז'.

¹⁰⁰ שמות, יג' - יט'.

¹⁰¹ שמות, יג' - יח'.

¹⁰² שמות, יג' - יט'.

¹⁰³ מדרש תנחומא, (פרשת "בשלח", אות כה').

ונקדים מה שכתב ב-זוהר חדש¹⁰⁴, ו-בסתרי תורה¹⁰⁵, דגלות מצרים, היה על מכירת יוסף כב' שנים, לכל שבט - עשר שנים שמכרוהו¹⁰⁶, תוריד מהם עשר שנים, שניכו להם בעבור השבטים הקדושים שמתו במצרים, נשאר רד"ו.

וכשבאו למרה, אמרה מידת הדין, דהיה להם לסבול שבע על חטאתם, ונתן להם את השבת, דהוא צדיקא שביעאה בה אחיד וכו'¹⁰⁷. עד כאן. ועוד אמרו שם¹⁰⁸, וזה לשוננו -

"מאי טעמא, יהושע אגח קרבא, ולא מן שאר עמא?
אלא, בגין דעמלק אתא עליהו, על ההוא חובא דשבתא דלא נטרין ליה,
כמה דאתערו חכמים זכרונם לברכה, אלמלי נטרו שראל שבתא קמא, לא שלטא
בהו אומה ולשון.

מה כתיב¹⁰⁹, ויהי ביום השביעי, יצאו מן העם ללקט, ולא מצאו,
וכתיב¹¹⁰, ויבא עמלק...
בההיא שעתא, אמר ליה משה ליהושע, פוק אגח קרבא בעמלק, דהא לך חזא,
בגין, דאת בר בריה דההוא צדיק, ואיהו בההוא חובא אתי עלן¹¹¹. עד כאן.

¹⁰⁴ פרשת "וישב", דף לו' ע"א.

¹⁰⁵ שם, דף לז' ע"א.

¹⁰⁶ היינו:

שהרי, עשר פעמים כב', הוא 210.

¹⁰⁷ היינו:

כי אותו הצדיק השביעי, הוא יוסף, אחוז בשבת קודש.

¹⁰⁸ "זוהר חדש", (פרשת "בשלח", דף לז' ע"ב).

¹⁰⁹ שמות, טז' - כז'.

¹¹⁰ שמות, יז' - ח'.

ועל פי דברי ה-זוהר¹¹² וה-זוהר חדש¹¹³, יבוא הכל על נכון,

דדריש¹¹³, 'וַיִּזְהַרְהוּ ה' עַץ' - דא אורייתא,

ורומז לשבת, וגם 'זאת התורה'¹¹⁴.

ונמצא, דניתן להם השבת, והיא התורה, והוא הקדוש ברוך הוא, להינצל ממידת
הדין שקיטרגה על חטא יוסף הצדיק וכו'.

ו-עמלק, גימטריא 'מר',

בא, על שבת במרה.

אמור מעתה, זה אחד מטעמי זכירת עמלק,

לזכור, כי בחילול שבת, ומיעוט הדביקות, בא עמלק, להיזהר בזה,

כי איככה נוכל למחות זכרו, כל שסיבת חטא שגרם ביאתו, עודנו בישראל?

כי בבית שני, נתעורר קנאה ושנאה, ונתעורר עוון יוסף אשר קנאוהו השבטים
ושנאוהו,

כמו שמפרש ב-זוהר חדש¹¹⁵, עיין שם באורך.

¹¹¹ ותרגום דבריו הקדושים:

מה הטעם, יהושע ערך קרב, ולא משאר העם?

אלא, משום שעמלק בא עליהם, על אותו החטא של שבת שלא שמרו אותו,

כמו שהעירו חכמינו זכרונם לברכה, אלמלי שמרו ישראל שבת ראשונה, לא שולטת בהם אמה ולשון.

מה כתוב (שמות, טז - כז), 'וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, יָצְאוּ מִן הָעַם לִלְקֹט, וְלֹא מִצְאוּ',

וְכָתוּב (שמות, יז - ח'), 'וַיָּבֹא עַמְלֵק'...

באותה שעה, אמר לו משה ליהושע, צא וערך קרב עם עמלק, שהרי לך ראוי,

משום, שאתה בן בנו של אותו צדיק, והוא באותו החטא בא עלינו.

¹¹² בפרשת "וישב", דף מט' ע"ב.

¹¹³ שמות, טו' - כה'.

¹¹⁴ במדבר, יט' - יד'.

וזה שנאמר ¹¹⁶, 'ה' מִלְכָּךְ גִּאוּת לְבָשׁ, לְבָשׁ ה' עַל הַתְּאֲזָר',

'הַתְּאֲזָר', גִּימָטְרִיָּא תְּרִי"ג.

כמו שאמרו דורשי רשומות, כי שומר שבת, כמקיים כל התורה.

והם דברי רבותינו ז"ל ¹¹⁷, אין ישראל נגאלים, אלא בזכות השבת,

שנאמר ¹¹⁸, 'בְּשׁוּבָה וְנַחַת תִּנְשְׁעוּן'. עד כאן לשון מרן החיד"א בקיצור.

ועיין עוד בספריו, שהאריך בזה,

וביניהם, בפירושו על התורה, 'פני דוד' ¹¹⁹, על הפסוק ¹²⁰, 'וְזָכַרְתָּ, כִּי עֶבֶד הָיִיתָ

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, וַיֹּצִאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם, בְּיָד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה, עַל כֵּן צִוְּךָ יְהוָה

אֱלֹהֶיךָ, לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת', שכתב מה שנתבאר לעיל בקיצור,

והוסיף, וזה לשוננו -

'וְזָכַרְתָּ', שתזכור סיבת העבדות, דהיה בעבור יוסף,

ומידת הדין, היא הנותנת שתשבו ז' פעמים חשבון זה.

'וַיֹּצִאֲךָ' וכו', והיה קטרוג,

על כן, צִוְּךָ לַעֲשׂוֹת אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת', ושבת מכפרת.

אם כן, היזהרו, שלא תחובו חובת גלות.

ואפשר, שזה טעם שטעו בני אפרים לצאת קודם גאולת ישראל ¹²¹,

דסלקא דעתייהו, שהגלות הוא לזרע השבטים, לא להם,

¹¹⁵ איכה.

¹¹⁶ תהילים, צג' - א'.

¹¹⁷ ויקרא רבה, פרשה ג', א'.

¹¹⁸ ישעיה, ל' - טו'.

¹¹⁹ פרשת "ואתחנן", אות יב'.

¹²⁰ דברים, ה' - טו'.

¹²¹ סנהדרין, צב' ע"ב.

דאתו מיוסף, שלא חטא, ואדרבא הם חטאו עמו.
ויתכן, שזה רמז יוסף הצדיק לאחיו, שציוה לפניהם¹²², 'וּטְבַח טֶבַח וְהִכֹּן' -
לשבת, כמו שאמרו ז"ל¹²³,
באשר הוא ש"ס טעם לאחיו, לומר להם, שעל ידי השבת יתכפר להם, ויזהרו
לשמור שבת. עד כאן לשונו.
והנה, יש במדרש רבה¹²⁴, על הפסוק¹²⁵, 'וּטְבַח טֶבַח וְהִכֹּן' -
וְאִין 'הִכֹּן', אֶלָּא שַׁבַּת,
הִיד מָה דְּאֵת אָמַר¹²⁶, 'וְהִיָּה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי, וְהִכִּינוּ וְגו'.
הָדָא אָמַרְהּ, שְׁשֹׁמֵר יוֹסֵף אֶת הַשַּׁבָּת, קִדְּם שְׁלָא תִּנְתֵּן.
¹²⁷ אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶתְהָ שְׁמֵרְתָּ אֶת הַשַּׁבָּת עַד שְׁלָא נִתְּנָה,
חִידָּה, שְׁאִנִּי עוֹשֶׂה שָׁבֵן בְּנֶדְךָ יִהְיֶה מְקָרִיב בַּשַּׁבָּת.
מִיָּין?
מִמָּה שְׁקִרְאוּ בְּעֵינֵן¹²⁸, 'בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, נָשִׂיא לְבָנֵי אֶפְרַיִם'. עד כאן.
והקשה על כך הרב חיד"א¹²⁹ -
שהרי, כמה מצוות עשה יוסף, ומדוע דווקא על זה ניתן לו שכרו?
ותירץ -

¹²² בראשית, מג' - טז'.

¹²³ ראש השנה, טז' ע"ב.

¹²⁴ בראשית רבה, פרשה צב', ד'.

¹²⁵ בראשית, מג' - טז'.

¹²⁶ שמות, טז' - ה'.

¹²⁷ מדרש תנחומא, (פרשת "נשא", אות כח').

¹²⁸ במדבר, ז' - מח'.

¹²⁹ בספרו הקדוש "פני דוד", (פרשת "ואתחנן", אות יב').

שבמעשה זה, יש יתרון,

שביקש בזה, לרמוז לַאֲחִיו, שיהיה להם כפרה על החטא שמכרוהו, על ידי שמירת שבת.

ועל כן, רצה ה' את מעשיו.

ולכן, משה רבינו ע"ה, השתדל על תקנת יום השבת לישראל, במצרים, אצל פרעה ¹³⁰,

כי ידע, שלא יוכלו לצאת משיעבודם, עד שיכפרו על חטא מכירת יוסף, והכפרה, תהא על ידי שמירת שבת קודש. עד כאן.

גם נודע, כי נשמת יוסף הצדיק ע"ה, היא נשמת אדם הראשון ¹³¹, ולכן, שופריה, ואיקונין שלו, כשל אביו - שהיה גלגול אדם הראשון ¹³². וזה, סוד ירידתו למצרים, עלילת אשת אדוניו, ושיבתו בבית האסורים. ובמדרש ¹³³, איתא -

שכשפגש אדם הראשון את קין, ושאלו: מה נעשה בדינך?

השיבו: עשיתי תשובה, ונתכפר לי.

אמר אדם: כך כוחה של תשובה!?

פתח ואמר ¹³⁴: 'מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת'. עד כאן.

וקשה -

מה כוונתו, באומרו, כך כוחה של תשובה?

וכי לא ידע זאת אדם, בחכמתו הנפלאה, שכל רזי תורה היו גלויים לו?

¹³⁰ שמות רבה, פרשה א', כח'.

¹³¹ "שער הגלגולים", (הקדמה לב').

¹³² וכמו שנתבאר לעיל באותיות ב'.

¹³³ בראשית רבה, פרשה כב', כח'.

¹³⁴ תהילים, צב' - א'.

אלא, נראה לבאר -

שאדם הראשון אמר, הרי קיימא לן¹³⁵, היכי דמי בעל תשובה? - באותו פרק, **באותה אשה, באותו מקום.**

וכשראה, שבכוח שמירת שבת, אפשר לתקן הכל, כתשובת המשקל,

הבין, שזה טעם שנברא בערב שבת, שהוא זמן כפרתו ומקום כפרתו.

ומעתה, מובן -

שהשומר שבת כהלכתו, מוחלים לו כל עוונותיו¹³⁶, שהיא שקולה כנגד כל התורה¹³⁷.

אחר כך, ראיתי, להרב יצחק שרים, בספרו 'ליקוטים מפרדסי'¹³⁸, שפירש גם בדרך זאת.

ודע, כי כתבו המקובלים¹³⁹ -

כי בכוח קבלת שבת, נכרתת מלכות עשיו וישמעאל.

ולכן, אנו אומרים בקבלת שבת: 'הַתְּעוֹרָרִי מֵעֶפֶר קוֹמִי וכו', שהיא עת הגאולה.

וכמו כן, אומרים: 'הַתְּעוֹרָרִי, הַתְּעוֹרָרִי ... כְּמִשׁוֹשׁ חֶתָּן עַל פֶּלֶה'.

ז. עניין "טוב", מרומז ב-ג' יסודי עולם. וכדלהלן:

א. אצל יוסף הצדיק ע"ה, מצינו את עניין "טוב", באשר נמכר לעבד בגיל "טוב" שנים¹⁴⁰.

¹³⁵ יומא, פו' ע"ב.

¹³⁶ שבת, קיח' ע"ב.

¹³⁷ שמות רבה, פרשה כה', יב'.

¹³⁸ פרשת "ויקהל", דרוש טו'.

¹³⁹ "דבר בעתו", (חלק א', יום שבת קודש, דף עח' ע"א. ועוד).

¹⁴⁰ בראשית, לז' - ב'.

ב. אצל **יעקב אע"ה**, מצינו את עניין "טוב", באשר היתה ישיבתו בארץ מצרים "טוב" שנים ¹⁴¹.

ג. אצל **משה רע"ה**, מצינו את עניין "טוב", באשר נולד כשהוא "טוב" ¹⁴², ונתמלא הבית כולו אורה בהיותו מהול ¹⁴³.

והנה, ג' **יסודי עולם אלו**, זכו והשפיעו **מכוח טובתם לכל**. וכדלהלן.

א. **יוסף הצדיק ע"ה** -

את מאמר הכתוב בפרשת "מקץ" ¹⁴⁴, "וַיַּעַשׂה פְּרָעָה, וַיִּפְקֹד פְּקָדִים עַל הָאָרֶץ, וַחֲמִשׁ אֶת אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת שָׁנִי הַשְּׁבַע", תירגם אונקלוס:

"וַיַּעַבֵּד פְּרָעָה, וַיִּמְנֵי מִהִימָנִין עַל אֶרֶץ, וַיִּזְרֹז יֵת אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם בְּשִׁבְעַת שָׁנִי שׁוֹבְעָא".

והנה, פירוש המילים "וַיִּמְנֵי מִהִימָנִין", הינו, **ימנה אנשים נאמנים**.

והדבר צריך ביאור:

היכן מונחים מילים אלו, בתוך המילים "וַיִּפְקֹד פְּקָדִים"?

וראיתי בספר הקדוש "בן לאשרי - ברכה משולשת" ¹⁴⁵, שביאר בזה, על פי הספרים הקדושים:

שבכל מקום שכוח הרע נמצא בתוקפו, סימן הוא שיש שם הכנה גדולה לענייני קדושה,

ומחמת שהיו המצריים שטופי זימה גדולים ביותר ¹⁴⁶, והיתה בהם טומאה גדולה עד למאוד,

¹⁴¹ בראשית, מז' - כח'.

¹⁴² שמות, ב' - ב'.

¹⁴³ סוטה, יב' ע"א.

¹⁴⁴ בראשית, מא' - לד'.

¹⁴⁵ בפרשתן, עמודים תקצג'-תקצד'.

¹⁴⁶ **כמאמר הכתוב** (בראשית, מב' - ט'), "עָרוֹת הָאָרֶץ".

הוצרך הקדוש ברוך הוא, להוריד את יוסף הצדיק למצרים, בכדי שיתן שם הכנה של קדושה, לאותם ס' ריבוא נשמות שיהיו שם.

וטעם הדבר, שדווקא יוסף הצדיק הורד לשם :

הוא מחמת שמידת ה"יסוד", שהיתה ביוסף הצדיק, אשר זיו איקונין שלו היה דומה לשל יעקב אע"ה¹⁴⁷ - אשר היה דומה לאדם הראשון קודם החטא¹⁴⁸,

היותה, כוח משקל כנגד זוהמת מצרים,

וכמו שדרשו רבותינו ז"ל¹⁴⁹ :

"יוסף נרד למצרים, וגדר עצמו מן הערָוה, ונגדרו ישראל בזכותו".

וידוע¹⁵⁰, שכל דבר הנמצא ברשותו של האדם, הוא משורש נפשו,

ובפרט, באוכל שברשותו.

ואם כן, כאשר יוסף הצדיק, הוא היסוד של מידת ה"יסוד",

אזי, כל האוכל שברשותו, שייך בקדושה זו.

ולפיכך, סיבב הקדוש ברוך הוא, שתהיה התבואה של האומה המצרית, הפרוצים בעריות, אצל יוסף הצדיק הגדור מן העריות.

ולפיכך, תירגם אונקלוס, את דבריו של יוסף הצדיק :

"וַיִּפְקֹד פְּקָדִים" - "וַיִּמְנֵי מִהִימָנִין", והיינו, תִּמְנָה אנשים נאמנים,

כיוון שלצורך השראת קדושה בתבואה, צריך איש קדוש ונאמן.

וכמאמר הכתוב (יחזקאל, כג' - כ'), "וְזָרְמַת סוּסִים זָרְמָתָם".

¹⁴⁷ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

¹⁴⁸ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

¹⁴⁹ ויקרא רבה, פרשה לב', ה'.

¹⁵⁰ "תולדות יעקב יוסף", פרשת "בא".

"דגל מחנה אפרים", פרשת "לך לך".

"מאור עיניים", פרשת "ואתחנן".

והנה, על מאמר הכתוב ¹⁵¹, "ויבנהו בן יהודה, בן איש חיל, רב פעלים מקבצאל, הוא הקה את שני אראל מואב, והוא גרד והקה את הארי בתוך הבאר ביום השלג", דרשו רבותינו ז"ל ¹⁵²:

"בן איש חי - שאפילו במיתתו קרוי חי,

רב פעלים מקבצאל - שריבה וקבץ פועלים לתורה,

הוא הקה את שני אראל מואב - שלא הניח כמותו, לא במקדש ראשון ולא במקדש שני,

והוא גרד והקה את הארי בתוך הבאר ביום השלג -

איכא דאמרי, דתבר גזיזי דברדא, ונחת וטבל ¹⁵³,

איכא דאמרי, דתנא סיפרא דבי רב, ביומא דסיתוא ¹⁵⁴."

ולפי זה, ביאר בספר הקדוש "בן לאשרי - ברכה משולשת" ¹⁵⁵. כדלהלן:

דהנה, הגימטריא של מילות הפסוק ¹⁵⁶, "ויאמר יוסף אל אחיו, גשו נא אלי ויגשו", עולים למניין 1195,

¹⁵¹ שמואל ב', כג' - ב'.

¹⁵² ברכות, יח' ע"ב.

¹⁵³ היינו:

שבניהו בן יהודה שבר חתיכות קרח, וירד לטבול לקריו, בכדי לעסוק בתורה.

ויעוין בפירושם של "בעלי התוספות" (בבא קמא, פב' ע"ב. בד"ה "אתא איהו"), שנתקשו בזה:

שכן, רק לאחר כמה דורות, תיקן עזרא טבילה לבעל קרי, בכדי לעסוק בתורה?

ותירצו בזה:

שבניהו בן יהודה, טבל בכדי לאכול חולין בטהרה.

¹⁵⁴ היינו:

שבניהו בן יהודה, למד ביום אחד מימות החורף, יום שהוא קצר ביותר, את כל ספר "תורת כהנים".

¹⁵⁵ להגה"ק רבי יצחק הכהן הוברמן זיע"א, הצדיק מרעננה,

לפרשת "ויגש", ח"א, עמוד תרכו'.

וכמו כן, הגימטריא, של המילים, "איש חי טבל ביום שלג, טוב שלט לחם",
עולים למניין 1195.

ללמדך :

שהיה יוסף הצדיק שומר על בריתו, והיה מקדש ומטהר את עצמו,
ומחמת שכך, היה נקרא בשם "איש חי", והיה נקרא בשם "טוב".
ולפיכך, דווקא הוא עצמו, היה "שולט" על ה"לחם" - והיינו, התבואה של
האומה המצרית,

כי השומר על בריתו, משפיע את קדושתו גם על המזון שבאמתחתו.

ומדברי רבותינו אלו, למדנו :

שאדם המקפיד על קדושתו, וטובל לקריו, הרי הוא נקרא "איש חי",
וכמו כן, שאדם המקפיד על קדושתו, וטובל לקריו, הרי הוא נקרא "טוב".
ולאור המתבאר לעיל, נראה לבאר בזה :

דמכיוון שהשבת היא מקור הברכה ¹⁵⁷, ומכיוון שהשבת היא מְכֻנֶּנֶת כנגד יוסף
הצדיק ע"ה ¹⁵⁸, אשר היה שומר את בריתו וזכה למקור הברכה ¹⁵⁹,

לפיכך, הוא שהיה "הַפְּקִיד הַנֶּאֱמָן" על תבואת האומה המצרית,

שכן, שורשו של יוסף הצדיק ע"ה, הוא במידת היסוד, בבחינת "קדושת הברית
- מקור הדעת", אשר פירושה הוא חיבור ¹⁶⁰.

¹⁵⁶ בראשית, מה' - ד'.

¹⁵⁷ וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

¹⁵⁸ וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

¹⁵⁹ וכמו שנתבאר בתחילת אות זו.

¹⁶⁰ "וְהָאָדָם יָדַע אֶת סִנְהָ אִשְׁתּוֹ, וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קַיִן, וַתֹּאמֶר, קָנִיתִי אִישׁ אֶת יְהוָה", (בראשית, ד' - ו').

"וַיִּשְׁכְּמוּ בִבְקָר, וַיִּשְׁתַּחֲווּ לִפְנֵי יְהוָה, וַיֵּשְׁבוּ וַיֵּבְאוּ אֶל בֵּיתֵם הָרְמֶתֶה, וַיַּדַּע אֱלֹקָהּ אֶת סִנְהָ אִשְׁתּוֹ, וַיִּזְכְּרָה
יְהוָה", (שמואל א', א' - יט').

ומבואר:

ובפרט, לאור דבריו של הגה"ק רבינו נתן נטע שפירא זיע"א¹⁶¹, על מאמר הכתוב¹⁶², "לא כן עבדי משה, בכל ביתי נאמן הוא":

שהמילים "בכל ביתי", עולים בגימטריא למניין 474, וכמניין מילת "דעת".

ואם כן, אין לדפקיד "נאמן" יותר, מיוסף הצדיק ע"ה,

אשר זכה להשלים ולתקן חטאו של אדם הראשון, בתכלית הנרצית ביותר.

ב. יעקב אע"ה -

כפי שמצינו למאמר רבי יוסי בן חנינא¹⁶³:

"שתי שנים עשה הרעב, שפיון שירד יעקב אבינו לשם, עלה הרעב".

ג. משה רע"ה -

כפי שמצינו למאמר רבי יוסי ברבי יהודה¹⁶⁴:

"שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל, אלו הן: משה, ואהרן, ומרים,

ושלש מתנות טובות ניתנו על ידם, ואלו הן: באר, וענן, ומן.

באר - בזכות מרים,

עמוד ענן - בזכות אהרן,

מן - בזכות משה.

מתה מרים - נסתלק הבאר,

דמצוות "עונה", שהיא חיבור ב' גופים לאחד,

וכמאמר הכתוב (בראשית, ב' - כד'), "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו, ודבק באשתו, והיו לבשר אחד",

נקראת בשם "ידיעה", שהיא משורש "דעת".

¹⁶¹ בספרו הקדוש "מגלה עמוקות", (פרשת "ווארא").

¹⁶² במדבר, יב' - ז'.

¹⁶³ בראשית רבה, פרשה פט', ט'.

¹⁶⁴ תענית, ט' ע"א.

שנאמר ¹⁶⁵, 'וְתָמַת שָׁם מְרִיס', וכתוב בתריה ¹⁶⁶, 'וְלֹא הָיָה מִיָּס לְעֵדָה',

וחזרה בזכות שניהן ¹⁶⁷.

מת אהרן - נסתלקו ענני כבוד,

שנאמר ¹⁶⁸, 'וַיִּשְׁמַע הַכְּנַעֲנִי מֶלֶךְ עָרֵד',

מה שמועה שמע?

שמע, שמת אהרן, ונסתלקו ענני כבוד, וכסבור ניתנה לו רשות להילחם בישראל ...

חזרו שניהם בזכות משה ¹⁶⁹."

ומבואר מכל האמור :

שעל ידי קדושת "טוב" של המחשבה, המביאה את מידות "יסוד ודעת",

זכו אותם ג' יסודי עולם, למציאת חן וחסד,

וממילא, הם יכלו להשפיע מטובתם לאחרים.

ח. על מאמר הכתוב בפרשתן ¹⁷⁰, "לֹא מֵרֶבֶבְכֶם מִכָּל הָעַמִּים חָשַׁק יְהוָה בָּכֶם,

וַיִּבְחַר בָּכֶם, כִּי אַתֶּם הַמַּעֲט מִכָּל הָעַמִּים", דרשו רבותינו ז"ל במסכת חולין ¹⁷¹ :

"אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל -

¹⁶⁵ במדבר, כ' - א'.

¹⁶⁶ במדבר, כ' - ב'.

¹⁶⁷ היינו:

בזכות משה רע"ה, ובזכות אהרן הכהן ע"ה.

¹⁶⁸ במדבר, כא' - א'.

¹⁶⁹ היינו:

הבאר וענני הכבוד, חזרו לעם ישראל, בזכותו של משה רע"ה בלבד.

¹⁷⁰ דברים, ז' - ז'.

¹⁷¹ פט' ע"א.

חושקני בכס, שאפילו בשעה שאני משפיע לכם גדולה, אתם ממעטין עצמכם לפני¹⁷²,

נתתי גדולה לאברהם, אמר לפני¹⁷³, 'וְאֶנְכִי עֶפְרָאֵר',

למשה ואהרן, אמר¹⁷⁴, 'וְנִחַנּוּ מִה'.

לדוד, אמר¹⁷⁵, 'וְאֶנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ'...

גדול שנאמר במשה ואהרן, יותר ממה שנאמר באברהם,

דאילו באברהם, כתיב, 'וְאֶנְכִי עֶפְרָאֵר'. ואילו במשה ואהרן, כתיב, 'וְנִחַנּוּ מִה'.

הנה, יעקב אע"ה, היה "שלימא דאבהן"^{176 177}, וכמו כן היה כלול יחד עם משה רע"ה.

דהנה, על מאמר הכתוב¹⁷⁸, 'וַיֵּאמֶר רְאוּבֵן אֶל אָבִיו, לֵאמֹר, אֶת שְׁנֵי בְנֵי תַמִּית אִם לֹא אֶבְיָאֵנוּ אֵלֶיךָ, תִּנָּה אֹתוֹ עַל גְּדִי, וְאֲנִי אֶשְׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ', כתב "בעל הטורים":

¹⁷² וביאר בזה רש"י הקדוש:

"לפי שאין אתם מרבין עצמכם, אלא ממעטין,

לפיכך, חשק בכס,

'כי אתם המעט' - ממעטין עצמכם בעונה."

¹⁷³ בראשית, 'ח' - כז'.

¹⁷⁴ שמות, טז' - ח'.

¹⁷⁵ תהילים, כב' - ז'.

"וְאֶנְכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ, חֲרַפְתָּ אָדָם וּבָזוּי עָם."

¹⁷⁶ "זוהר הקדוש", חלק א', דף קמז' ע"ב.

ובעוד מקומות.

¹⁷⁷ צא ולמד מה שכתב בספר "תשב"ץ קטן" (סי' תקמא'), לבעל "הגהות מיימוניות" על הרמב"ם:

"יעקב אבינו, נקרא ישראל, לפי שהיה סוף האבות, ובו כלל האבות והאמהות,

ישראל -

יצחק, שרה, רבקה, רחל, אברהם, לאה."

י"ב' במסורה¹⁷⁹, דין¹⁸⁰, ואידך^{181 182} - 'ופתה תמית קנאה'.
דורש אותו במדרש, בעדת קורח - דכתיב בהו קנאה¹⁸³,
'ויקנאו למשה במחנה'¹⁸⁴ - אלו דתן ואבירם.
בשביל שאמר¹⁸⁵, 'את שני בני תמית', נתקיים בשני בניו, והם דתן ואבירם.
'את שני' - בגימטריא, הם דתן ואבירם¹⁸⁶.
ובביאור העניין, כתב מו"ז הגה"ק רבינו יעיש קריספין זיע"א¹⁸⁷:
"שוב ראיתי בדברי המקובלים¹⁸⁸, דיעקב ומשה הם גוף אחד, ובמידה אחת,

¹⁷⁸ בראשית, מב' - לז'.

¹⁷⁹ היינו:

ב' פעמים, מצאנו במסורה לשון של "תמית".

¹⁸⁰ היינו:

מאמרו של ראובן, לאביו - יעקב אע"ה.

¹⁸¹ היינו:

המקום השני, שבו מצאנו לשון של "תמית".

¹⁸² איוב, ה' - ב'.

¹⁸³ היינו:

ש-ב' מקומות אלו, בהם נאמר לשון של "תמית", נאמרו בעניינו של קורח שהיה בו את עניין הקנאה.

¹⁸⁴ תהילים, קו' - טז'.

¹⁸⁵ בראשית, מב' - לז'.

¹⁸⁶ היינו:

המילים "את שני", עולים בגימטריא למניין 761,

וכמו כן, המילים "הם דתן ואבירם" עם ג' המילים, עולים למניין זה.

¹⁸⁷ בספרו הקדוש "פרח שושנה" על התורה.

¹⁸⁸ יעניין בדברי ה"זוהר הקדוש" (בראשית, דף כג ע"ב): "ובגין כך, יעקב משה ויוסף כחדא אצלי".

וענין עוד בספר "עץ חיים", להמהרח"ו זיע"א (שער הכללים. ובשער מ', דרוש ו').

אלא, שזה הוא למעלה מזה.

וכמו שכתב בתיקונים¹⁸⁹, יעקב מלבר ומשה מלגאו,

ופירש הרב של"ה ז"ל¹⁹⁰, יעקב הוא מרכבה לתפארת במקומו הנגלה, ומשה
מרכבה להנעלם של תפארת שהוא הדעת ...

הרי בפירוש, דמשה ויעקב הם במידה אחת,

ולזה נתקיים הדבר, על ידי משה רבינו ע"ה."

ומבואר מדברי הקדושים :

שמכיוון שמשה רע"ה ויעקב אע"ה, קשורים זה בזה,

אם כן, כאשר דתן ואבירם מתו על ידי משה רבינו ע"ה,

נחשב הדבר, כאילו מתו על ידי יעקב אע"ה.

וממילא, אמירתו של ראובן¹⁹¹, "אֶת שְׁנֵי בְנֵי תָמִית",

נתקיימה, שהמית משה רע"ה - מכוחו של יעקב אע"ה, את שני צאצאיו של
ראובן - דתן ואבירם.

ומעתה, כאשר דרשו רבותינו ז"ל^{192 193}, "גדול שנאמר במשה ואהרן, יותר ממה
שנאמר באברהם" :

דבר זה, כלול אף ביעקב אע"ה, שהיה ענוותן גדול מאין כמותו!

ט. מילת "מזוזה", עולה בגימטריא קטנה למניין 29,

ובספר "עמק המלך", להגה"ק רבינו נפתלי הרץ בכרך זיע"א (שער יד', פרק קיח'),

ובספר "קהלת יעקב", להגה"ק רבינו יעקב צבי יאליש זיע"א - תלמיד "החזקה מלובלין" זיע"א (ערך לב').

¹⁸⁹ "תיקוני הזוהר" (תיקון יג', דף כט' ע"א).

¹⁹⁰ בראשית, פרשת "ויצא", תורה אור - ב'.

¹⁹¹ בראשית, מב' - לז'.

¹⁹² חולין, פט' ע"ב.

¹⁹³ וכפי שהובא לעיל בתחילת אות זו.

וכמו כן, המילים "משה רבינו", עולים בגימטריא קטנה למניין 28, ועם הכולל עולים למניין 29.

והנה, כתב מו"ז הגה"ק רבי יעיש קריספין זיע"א ¹⁹⁴ :

דהנה, אמר שלמה הע"ה ¹⁹⁵ , "בְּיוֹם טוֹבָה הָיָה בְּטוֹב, וּבְיוֹם רָעָה רָאָה, גַּם אֶת זֶה לְעִמָּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים, עַל דְּבַרְתָּ שְׁלֹא יִמָּצֵא הָאָדָם אַחֲרָיו מְאוּמָה", ומבואר, שכל דבר שבקדושה, ברא הקדוש ברוך הוא כנגדו - בטומאה, וממילא אם כן, כשם שברא הקדוש ברוך הוא "מזוזה" בקדושה, כן ברא הקדוש ברוך הוא "מזוזה" בטומאה.

והנה, "מזוזה" השייכת לקדושה, כתוב בה מבחוץ שם "ש-ד-י",

וב-"מזוזה" השייכת לטומאה, כתוב בה מבחוץ שם "יג".

ולפיכך, לבן הארמי, שרצה לבטל את כל קיומו של עם ישראל, אמר ¹⁹⁶ , "יִגְר שְׁהִדְוֹתָא",

ברם, יעקב אע"ה שרצה להכניעו, אמר ¹⁹⁷ , "גִּלְעָד".

והנה, ז' האומות שהיו בארץ ישראל, הציבו "מזוזה" של הטומאה בפתחם, שהם סיחון מלך האמורי ו-עוג מלך הבשן, והיו מעלים להם שכר, בכדי שישמרו עליהם,

וזאת, מחמת שהמילים "סיחון - עוג", עולים בגימטריא למניין "יג".

והנה, כתבו רבותינו המקובלים זיע"א -

שיש יב' גבולי אלכסון, יב' צירופי הוי"ה, יב' שבטי י-ה, יב' חודשים בשנה,

ולפיכך, לכל שבט ושבט מעם ישראל, יש שם הוי"ה אחד שמשפיע עליו.

¹⁹⁴ בספרו הקדוש "פרח שושנה" על התורה (בראשית, כז' - כט').

¹⁹⁵ קהלת, ז' - יד'.

¹⁹⁶ בראשית, לא' - מז'.

¹⁹⁷ בראשית, לא' - מז'.

ולצורך הכנעת קליפת "סיחון - עוג", שהיא בחינת "מזוזה" שבטומאה -

הציב משה רע"ה, במקום מלכותם של סיחון ו-עוג, ב' שבטים וחצי,

שהם: ראובן, גד, וחצי שבט המנשה,

שכן, ב' שבטים וחצי, מקבלים ב' וחצי שמות הוי"ה.

והנה, ב' וחצי שמות הוי"ה, עולים בגימטריא למניין 65¹⁹⁸,

וכמו כן, מילת "מזוזה", עולה בגימטריא למניין 65.

ובכוח זה, הצליח משה רע"ה -

להכניע את קליפת "סיחון - עוג", שהיא בחינת "מזוזה" שבטומאה,

ולהחליפה ב-ב' וחצי שבטים קדושים, שהם בחינת "מזוזה" שבקדושה.

והוא מאמר הכתוב בעניינו של משה רע"ה¹⁹⁹ -

"וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר, כִּי שָׁם חִלַּקְתָּ מַחֲקֵק סָפוֹן, וַיֵּתֵא רָאשֵׁי עָם, צִדְקַת יְהוָה עָשָׂה,
וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל",

שבכוח ראייתו הקדושה של משה רע"ה, עשה צדקה עם עם ישראל,

שהצליח להכניע את בחינת "מזוזה" שבטומאה, ולהחליפה לבחינת "מזוזה"
שבקדושה.

ומעתה, נשכיל ונבין:

שעניין "מזוזה", מְכַן כנגד משה רבינו ע"ה.

ג. זאת תורת העול"ה:

א. כאשר נתבונן במצוות מזוזה, נראה, שב-ב' פרשיותיה, ישנם קע' מילים.

¹⁹⁸ היינו:

שם הוי"ה, עולה בגימטריא למניין 26,

ואם כן, ב' שמות וחצי, של שם הוי"ה, עולים יחד בגימטריא למניין 65.

¹⁹⁹ דברים, לג' - כא'.

- ב. במצוות מזוזה, נתחייבו יב' השבטים, וכאשר נוסף את המילים המְכַנֶּנֶת אליהם - יב', אל המילים קע' - המְכַנֶּנֶת אל מניין המילים שבמזוזה, נקבל את השם "יעקב" - המְכַנֶּנֶת כנגד בחינת המזוזה.
- ג. בפרשה ראשונה שבמזוזה ישנם ג' הוי"ות, ובפרשה השנייה שבמזוזה ישנם י' הוי"ות,
- וסך מניין אותם ההוי"ת, עולה למניין ז',
- וכמניין ז' הוי"ת הנמצאים בשמו של יעקב אע"ה, ואף בשמו של יוסף הצדיק ע"ה.²⁰⁰
- ד. טעם הדבר, שהנחת המזוזה בצד ימין של המשקוף, הוא מְכַנֶּנֶת כנגד יעקב אע"ה, שמידתו "תפארת" נוטה אל הימין.²⁰¹
- ה. כתב הגה"ק רבי שמואל קאיינדנובר זיע"א²⁰², וכן כתב הגה"ק רבינו שניאור זלמן זיע"א מלאדי²⁰³, כי מצוות מזוזה שקולה כנגד כל התורה כולה. ולאור המתבאר, שבמצוות מזוזה ישנם ז' הוי"ות:

²⁰⁰ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

²⁰¹ כן כתב הגה"ק רבינו אלעזר רוקח זיע"א, בספרו הקדוש "מעשה רוקח" (פרשת "קורח", ד"ה "בעניין בית").

אודותיו, כתב גאון עוזינו - הרב חיד"א זיע"א, (בספרו הקדוש "שם הגדולים", מערכת גדולים - אות א', סעיף קטן ריח' - הגאון החסיד מה"ר אלעזר):

"הגאון החסיד מה"ר אלעזר מקראקא בן הרב שמואל, חיבר ספר 'מעשה רוקח' - רמזים נפלאים במשניות על דרך האמת,

והדפיסו כשהיה מוכן ליסע לארץ ישראל תוב"ב, ועלה לעיר הקודש צפת ת"ו,

ואחר שנה, נסע לגן עדן.

ושמעתי נפלאות, מחסידותו ובקיאותו".

²⁰² בספרו הקדוש "ברכת שמואל", (פרשת "קורח", דף כח' ע"א).

²⁰³ "סידור הגר"ז", (דרוש לחנוכה, דף ערה').

כנגד שמו של יעקב אע"ה וכנגד יוסף הצדיק ע"ה²⁰⁴, אשר היו שייכים במצוות שבת²⁰⁵,

וממילא, אף למשה רע"ה, אשר תיקן את כוח המזוזה דקדושה²⁰⁶, ואשר תיקן לעם ישראל את מצוות השבת²⁰⁷,

ובפרט, באשר היו שלושתם שייכים אל בחינת "טוב"²⁰⁸.

ובפרט, שבמסכת עירובין²⁰⁹, למדו רבותינו ז"ל, שדין צורת הפתח של מזוזה ודין צורת הפתח של הלכות עירובין שווים זה לזה.

ממילא, אם כן, בחינת מזוזה כבחינת שבת,

וכשם שמצוות שבת שקולה כנגד כל מצוות שבתורה^{210 211}, כך מצוות מזוזה שקולה כנגד כל התורה כולה.

ו. ופרפרת נחמדה, נראה להוסיף בזה:

דהנה, מבואר בדברי הזוהר הקדוש²¹², שקורח היה, חולק על עניין השבת²¹³.

²⁰⁴ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

²⁰⁵ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

²⁰⁶ וכמו שנתבאר לעיל באות ט'.

²⁰⁷ וכמו שנתבאר לעיל באות ב'.

²⁰⁸ וכמו שנתבאר לעיל באות ז'.

²⁰⁹ יא' ע"ב.

²¹⁰ חולין, ה' ע"א.

תלמוד ירושלמי, מסכת נדרים פ"ג ה"ט.

²¹¹ וכמו שנתבאר לעיל באות ג' ובאות ה'.

²¹² דף קעו' ע"ב.

²¹³ וזה לשון קודשו:

"קרח, אָזיל בַּמְחֻלָּקֶת.

מאי מחלוקת?

פּלוגתא.

פּלוגתא, דלעילא ותתא.

ומאן דבְּעֵי לאַפְלָגא תקונא דעלמא, יתאַבִּיד מְכַלְהוּ עַלְמִין.

מחלוקת, פּלוגתא דשְׁלוֹם.

ומאן דפְּלִיג עַל שְׁלוֹם, פְּלִיג עַל שְׁמָא קַדִּישָׁא,

בְּגִין דְּשְׁמָא קַדִּישָׁא, שְׁלוֹם אַקְרִי.

תא חזי, לית עלמא קאים אלא על שְׁלוֹם.

כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, לא יכיל לאתקיימא, עד דאתא ושרא עלייהו שְׁלוֹם.

ומאי הוא?

שבת.

דאיהו שְׁלֵמָא דַּעֲלָאִי ותתאי, וכדין אתקיים עלמא.

ומאן דפְּלִיג עֲלֵיהּ, יתאַבִּיד מַעֲלָמָא.

צִלְפָּחַד, פְּלִיג עַל שַׁבָּת, דְּהוּא מְקוֹשֵׁשׁ עֲצִים.

ומאן אינון עֲצִים?

אינון אילנין אחרנין, כדאמרו.

ואינון מלין דחול, וחול בקדש לא שרייא, דפְּלִיג עַל שְׁלֵמָא דַּעֲלָמָא.

ותרגום דבריו הקדושים:

קרח, הִלֵּךְ בְּמַחֲלָקָת.

מה זֶה מַחֲלָקָת?

פּלוגתא.

מחלוקת, שְׁלֵמָעֵלָה וּלְמַטָּה.

ומי שְׁרוּצָה לְחַלֵּק תְּקוּן הָעוֹלָם, נֶאֱבַד מִכָּל הָעוֹלָמוֹת.

מחלוקת, היא מחלוקת שֶׁל הַשְׁלוֹם.

ומי שְׁחוֹלֵק עַל הַשְׁלוֹם, חוֹלֵק עַל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ,

מִשּׁוּם שֶׁשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ, נִקְרָא שְׁלוֹם.

בא וראה, אין העולם עומד אלא על שְׁלוֹם.

ומטעם כך, כאשר קורח ועדתו נחלקו כנגד משה רע"ה, הוא השתמש במצוות המזוזה, לאמור ²¹⁴: "בֵּית מִלֵּא סִפָּרִים, מֵהוּ שְׂיָהָא פֶּטוּר מִן הַמְּזוּזָה".

שכן, קורח שידע את מעלתה של השבת, וחלק עליה,

ידע גם, שמצוות מזוזה, כמוה כמצוות שמירת שבת. ודוק.

ז. לאור המתבאר, נראה לבאר בזה, לעניות דעתי הדלה:

כי כשם שמצוות שבת מכפרת על חטא מכירת יוסף הצדיק ע"ה ²¹⁵, כך מצוות מזוזה כאשר היא נעשית בתיקונה ובשלימותה - מכפרת על חטא מכירת יוסף הצדיק ע"ה.

והוא אשר נתבאר בדברי ה"זוהר הקדוש" ²¹⁶, שהנוטריקון של אותיות "מְזוּזוֹת", הוא "זו מְזוּזוֹת".

שכן, על ידי בחינת "מזוזה" כדבעי, מסתלק החטא של מכירת יוסף הצדיק ע"ה,

וממילא, זו המוות מן העולם.

כְּשֶׁבָרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, לֹא יָכֹל לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמֹד, עַד שֶׁבָּא וְהִשְׁרָה עָלָיו שְׁלוֹם,

ומהו?

שבת.

שְׁהִיא שְׁלוֹם הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּתוּנִים, וְאִז עָמַד וְהִתְקַיֵּם הָעוֹלָם.

ומי שְׁחֹלֵק עָלָיו, יֵאבֵד מִהָעוֹלָם.

צִלְפָּנֶד, חֵלֶק עַל שַׁבָּת, שְׁהִימְקוּשָׁשׁ עֲצִים.

מי אוֹתָם עֲצִים?

אוֹתָם עֲצִים אֲחֵרִים, כְּמוֹ שְׁאֻמְרָנוּ.

וְאֵלֶּי דְּבָרֵי חַל, וְחַל בְּקֶדֶשׁ לֹא שׁוֹרָה, שְׁחֹלֵק עַל שְׁלוֹם שְׁלֻמְעֵלָה.

²¹⁴ במדבר רבה, פרשה יח', ג'.

²¹⁵ וכמו שנתבאר לעיל באות ו'.

²¹⁶ "תיקוני הזוהר", (תיקון י', דף כה' ע"א).

"תיקוני הזוהר", (תיקון כב', דף סו' ע"א).

והן הם הדברים שכתב רבינו יעקב בן הרא"ש זיע"א ²¹⁷ :

"וכל הזהיר בה, יאריכו ימיו וימי בניו,

דכתיב ²¹⁸ , 'למען ירבו ימיכם וימי בְּנֵיכֶם'.

ואם אינו זהיר בה, יתקצרו,

דמכלל הן, אתה שומע לאו" ²¹⁹ .

והנה כי כן, דבר בעתו מה טוב בחודש אלול הקרב ובא, אשר נהגו בו אנשי מעשה לבדוק את מזוזותיהם ²²⁰ , **להקפיד הקפדה יתירה, שיהיו מזוזות הבית מהודרות בתכלית ההידור.**

ולא זו בלבד, אלא, **שכאשר נתקדש בתכלית יתירה בקדושת הברית - מקור הדעת,**

אשר בה נתקדשו יעקב אע"ה - ויוסף הצדיק ע"ה - ומשה רע"ה ²²¹ ,

ועל ידה, הם זכו לבחינת ז' הוי"ו"ת, לשמירת גופם ונפשם בכל ז' ימות השבוע.

ונזכה, לקיים את תיקון חטא מכירת יוסף הצדיק ע"ה,

ונזכה, לשמירה עליונה ברוחניות ובגשמיות, בבחינת ז' הוי"ו"ת, ובבחינת שבת קודש ומזוזה,

ונזכה, לשפע בגדול בבחינת שבת קודש ²²² , ובבחינת "קדושת הברית - מקור הדעת" ²²³ .

יתן ה' יתברך, ונזכה לזה. אמן.

²¹⁷ "טור", (יורה דעה, סימן רפה').

²¹⁸ דברים, יא' - כא'.

²¹⁹ ועיין עוד במסכת שבת (לב' ע"ב).

²²⁰ "מטה אפרים", (סימן תקפא', סעיף י').

²²¹ וכמו שנתבאר לעיל באות ז'.

²²² וכמו שנתבאר לעיל באות ג'.

²²³ וכמו שנתבאר לעיל באות ז'.

לרפוא"ש

הרב רפאל פנחס בן מרים רמו

רפאל מנחם בן רות רדואה

הרב יוסף בן רחל

חיים נתן צבי בן שרה

מרדכי בן רינה

מאיר בן נעמי

אליהו לוזון בן גד

~~~~~

שושנה סולטנה בת מרים

שרה בת סוליקא

דינה בת סוליקא

אסתר בת תמר

שרית בת גילה

פאני פרחח בת רחל

"וְצִתֵּיתִי לָהֶם בְּבֵיתִי וּבְחוֹמֹתַי יָד וְשֵׁם"

- הגה"ק רבי רפאל משה אלבאז בן רבי שמואל זיע"א
- הגה"צ רבי דוד מסעוד עובדיה בן אסתר זיע"א
- הגה"צ רבי חיים וואלקין בן צביה זיע"א
- הגה"צ רבי משה איבגי בן אסתר זיע"א
- רבי אברהם איבגי בר רחמה זצ"ל
- רבי שלום איבגי בר רחמה זצ"ל
- צורי (צורישדי) גניש ז"ל בן יולנדה תחי'
- אפרים (אפי) ביתן בן קונפיטה ז"ל
- משה חיון בר קוקה ז"ל
- דב לוסטרניק בר אביבה ז"ל

~~~

- הצדקת מזל טוב אלבאז (לבית סודרי) בת רבקה ע"ה
- הצדקת מרים רמו עובדיה בת אסתר ע"ה
- הצדקת ברוריה מויאל בת חוה ע"ה
- זוהרה פרץ (לבית כהן) בת רחל ע"ה
- מזל טוב סיגלר (לבית עובדיה) בת זוהרה ע"ה
- רחל עמוס (לבית מלכה) בת אסתרליה ע"ה
- רבקה סימוני ע"ה (לבית איבגי) בת הרבנית שרה שתחי'
- אליס חוה עישה לוי (לבית סיבוגי) בת גרסיה ע"ה
- אריקה ביננבאוס ע"ה (לבית פינקסוביץ) בת יוסף וברטה שיחי'
- חנה אילוז בת פרח ע"ה
- איילה בת נעמי ע"ה

לעילוי נשמתם הטהורה

של הקדושים אשר נרצחו על קידוש ה'

בחג "שמחת-תורה" תשפ"ד